

I miss the Beit Hamikdash because...# 1

Introduction

מסכת תענית דף ל' עמוד ב'- "שמחו את ירושלים, וגילו בה כל אוהביה. שישו איתה משוש כל

המתאבלים עליה" (ישעיה ס"ג/ו) - "מכאן אמרו: כל המתאבל על ירושלים - זוכה ורואה בשמחתה.

ושאינו מתאבל על ירושלים - אינו רואה בשמחתה.

תלמוד ירושלמי, מסכת יומא א/א- כל דור שאינו נבנה בימיו מעלין עליו כאילו הוא החריבו.

<p>הרמב"ן, תורת האדם [שער האבל - ענין אבלות ישנה עמ' רמ"ב במהדורת שוועל]- ... ירושלמי ר' יהושע בן לוי הוה ציים תשיעי ועשירי, ר' לוי הוה ציים תשיעי ועשירי, פ"י מנהג חסידות היה להם, וכל המוסיף להתאבל על ירושלים זכות היא לו.</p>	<p>שולחן ערוך יו"ד שצ"ד-א-ב- אין מתקשין על המת יותר מדאי; וכל המתקשה עליו יותר מדאי, על מת אחר הוא בוכה; אלא שלשה ימים לבכי, שבעה להספד, שלשים לתספורת ולגיהוץ. במה דברים אמורים, בשאר העם. אבל תלמידי חכמים, הכל לפי חכמתם; ואין בוכים עליהם יותר מלי יום; ואין מספידין עליהם יותר מיי"ב חדש; וכן חכם שבא שמועתו לאחר יי"ב חדש, אין מספידין אותו.</p>
---	---

שולחן ערוך [אורח חיים, הלכות הנהגת אדם בבקר סימן א/ג]- ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן

בית המקדש.

Ramification- Zecher LeChurban

שולחן ערוך, או"ח, סימן תק"ס: משחרב בית המקדש, תקנו חכמים שהיו באותו הדור:

- שאין בונים לעולם בנין מסוייד ומכוויר כבנין המלכים, אלא טח ביתו בטיט וסד בסיד ומשייר מקום אמה על אמה כנגד הפתח ג בלא סיד; והלוקח חצר מסויידת ומכווירת (פירוש מצויירת), הרי זו בחזקתה ואין מחייבים אותו לקלוף בכותלים.
- וכן התקינו שהעורך שלחן לעשות סעודה לאורחים, מחסר ממנו מעט ומניח מקום פנוי בלא קערה מן הקערות הראויות לתת שם;
- וכשהאשה עושה תכשיטי הכסף והזהב, משיירה מין ממיני התכשיט שנוהגת בהם, כדי שלא יהיה תכשיט שלם.
- וכשהחתן נושא אשה, לוקח אפר מקלה ונותן בראשו במקום הנחת תפילין.
- הגה: ויש מקומות שנהגו לשבר כוס בשעת חופה, או לשום מפה שחורה או שאר דברי אבילות בראש החתן.

<p>שו"ע- וכן גזרו שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר וכל משמיעי קול של שיר לשמח בהם</p>	<p>רמ"א- הגה: ויש אומרים דוקא מי שרגיל בהם, כגון המלכים שעומדים ושוכבים בכלי שיר או בבית המשתה</p>
--	---

ואסור לשומעם מפני החורבן; ואפילו שיר בפה על היין, אסורה שנאמר: בשיר לא ישתו יין (ישעיה כד, ט)
וכבר נהגו כל ישראל לומר דברי תשבחות או שיר של הודאות וזכרון חסדי הקדוש ברוך הוא, על היין. הגה:
וכן לצורך מצוה, כגון, בבית חתן וכלה, הכל שרי (תוספות וסמ"ג והגהות מיימוני).

וכן גזרו על עטרות חתנים, שלא להניח כלל, ושלא יניח החתן בראשו שום כליל, שנאמר: הסר המצנפת
והרם העטרה (יחזקאל כא, לא); וכן גזרו על עטרות הכלה, אם היא של כסף, אבל של גדיל מותר לכלה;
ודוקא לחתן וכלה, אבל בשאר כל אנשים ונשים לא גזרו.

Reason

<p>הרמ"א- וכל אלה הדברים כדי לזכור את ירושלים, שנאמר: אם אשכחך ירושלים וגוי אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי (תהילים קלז, ו).</p>	<p>סיכום השו"ע- סעיף ה- אסור לאדם שימלא פיו שחוק בעולם הזה</p>
<p>מסכת גיטין ז:</p> <p>שלחו ליה למר עוקבא: זמרא מנא לן דאסיר? שרטט וכתב להו: +הושע ט"ו+ אל תשמח ישראל אל גיל בעמים. ולישלח להו מהכא: +ישעיהו כ"ד+ בשיר לא ישתו יין ימר שכר לשותיו! אי מהווא, ה"א ה"מ זמרא דמנא, אבל דפומא שרי, קמ"ל.</p>	<p>מסכת בבא-בתרא ס:</p> <p>לקח חצר ובה זיזין וגזוזטראות - הרי היא בחזקתה. אמר רב הונא: נפלה - חוזר ובונה אותה. מיתבי: אין מסיידין ואין מכיירין ואין מפויחין בזמן הזה; לקח חצר מסוידת, מכוירת, מפויחת - הרי זו בחזקתה; נפלה - אינו חוזר ובונה אותה! איסורא שאני. ת"ר: לא יסוד אדם את ביתו בסיד, ואם עירב בו חול או תבן - מותר; ר"י אומר: עירב בו חול - הרי זה טרכסיד ואסור, תבן - מותר. ת"ר: כשחרב הבית בשניה, רבו פרושין בישראל שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין. נטפל להן ר' יהושע, אמר להן: בני, מפני מה אי אתם אוכלין בשר ואין אתם שותין יין? אמרו לו: נאכל בשר שממנו מקריבין על גבי מזבח, ועכשיו בטל? נשתה יין שמנסכין על גבי המזבח, ועכשיו בטל? אמר להם: אי"כ, לחם לא נאכל, שכבר בטלו מנחות! אפשר בפירות. פירות לא נאכל, שכבר בטלו בכורים! אפשר בפירות אחרים. מים לא נשתה, שכבר בטל ניסוך המים! שתקו. אמר להן: בני, בואו ואומר לכם: שלא להתאבל כל עיקר אי אפשר - שכבר נגזרה גזרה, ולהתאבל יותר מדאי אי אפשר - שאין גוזרין גזירה על הצבור אי"כ רוב צבור יכולין לעמוד בה, דכתיב: +מלאכי י'+ במארה אתם נארים ואותי אתם קובעים הגוי כולו, אלא כך אמרו חכמים: סד אדם את ביתו בסיד, ומשייר בו דבר מועט.</p>

מחלוקת הרמב"ם מול הטור

<p>רמב"ם ה'י"ב- משחרב בית המקדש תקנו חכמים שהיו באותו הדור שאין בונין לעולם בנין מסוייד ומכויר כבנין המלכים, אלא טח ביתו בטיט וסד בסיד ומשייר מקום אמה על אמה כנגד הפתח בלא סיד, והלוקח חצר מסויידת ומכוירת הרי זו בחזקתה ואין מחייבים אותו לקלף הכתלים</p>	<p>הטור סימן תק"ס- והרמב"ם ז"ל כתב אין בונין בניין מסיד כבנין המלכים אלא טח ביתו בטיט וסד בסיד (ס"א בסיד ובטרכסיד) ומשייר בו אמה על אמה ואינו משמע כן בגמרא דבתר דמייתי הך ברייתא ת"ר לא יסוד אדם את ביתו בסיד ואם עירב בו חול או תבן מותר ר"י אומר חול הרי הוא טרכסיד ואסור תבן מותר ומסיק כך אמרו חכמים סד אדם את ביתו בסיד ומשייר בו אמה על אמה אלמא ע"י שיוור אמה על אמה מותר כל מיני סיד,</p> <p>מ"ב [שם ס"ק א']- והנה המחבר העתיק לשון הרמב"ם אבל דעת הטור דאפילו סדין בסיד ומציירין נמי מהני שיוור אמה על אמה וכן המנהג.</p>
--	--

א] הקדמה

ב] האם אנו זויים בטוב?

<p>טור [אורח חיים הלכות ברכת הפירות סימן רז]-פירוש הברכה "בורא נפשות רבות" וכל מה שהם חסרים ועל כל שאר הדברים שברא בעולם שלא היו הנפשות חסרים מהם אם לא בראן שאינן אלא להתענג בהן להחיות נפש כל חי.</p>	<p>מסכת סוטה, משנה, דף מח עמוד א- מתני'.... העיד ר' יהושע: מיום שחרב בהמ"ק - אין יום שאין בו קללה, ולא ירד הטל לברכה, וניטל טעם הפירות. ר' יוסי אומר: אף ניטל שומן הפירות.</p>
--	---

ג] האבית מול ה"כאילו"

<p>שמות פרק כג/י"ז - שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני האדן יקוק:</p> <p>הרמב"ם, ספר המצוות, עשין נ"ג- להיראות ברגלים שני שלש פעמים בשנה</p> <p>דברים פרק יב- (יא) וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְקוֹק אֱלֹהֵיכֶם בּוֹ לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שָׁמָּה תִּבְיָאוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצִוָּה אֶתְכֶם עוֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם מֵעֲשׂוֹתֵיכֶם וּתְרַמֵּת יָדְכֶם וְכֹל מִבְּחַר נְדָרֵיכֶם אֲשֶׁר תִּדְרוּ לַיְקוֹק: (יב) וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְקוֹק אֱלֹהֵיכֶם....</p> <p>שם- (יז) לא תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך ותירשך ויצהרך ובכלת בקרך וצאנך וכל נדרך אשר תדר ונדבתך ותרומת נדך: (יח) פי אם לפני יקוק אלהיך תאכלנו במקום אשר יבחר יקוק אלהיך בו אתה ובנדך ובנדך ועבדך ואמדתך והלוי אשר בשעריך ושמחת לפני יקוק אלהיך....</p> <p>הרב סלוביץ'יק [שיעורים לזכר אבי מארי אעמ' ס"ז במהדורה הישנה, עמ' פ"א במהדורה חדשה]; ביו"ט האדם עומד לפני ד', משום שג' רגלים כרוכים במקדש... א"כ החובה של לפני ד' היא חובת כניסת האדם לביתו של הקב"ה... אביו שבשמים מקבל פניו....</p>	<p>מדרש תהלים (בזר) מזמור צא/ז... והשכים יעקב ומצאן אחת, והיה בפחד גדול, ואמר "ביתו של הקב"ה במקום הזה ולא ידעתי שכינתו", שנאמר "ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה, אין זה כי אם בית אלהים (בראשית כח יז)". מכאן אמרו, כי כל מי שהוא מתפלל בירושלים, כאילו מתפלל לפני כסא הכבוד, ששער השמים הוא שם, ופתח פתוח לשמוע תפלה, שנאמר וזה שער השמים (שם שם /בראשית כ"ח), משנה מסכת אבות פרק ג/ג... אבל שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה כאילו אכלו משלחנו של מקום ברוך הוא....</p> <p>מסכת מנחות דף צז עמוד א- בזמן שביית המקדש קיים - מזבח מכפר על אדם, ועכשיו שאין בית המקדש קיים - שולחנו של אדם מכפר עליו. שולחן ערוך או"ח צ"ה/ב- צריך שיכוף ראשו מעט, שיהיו עיניו למטה לארץ, ויחשוב כאילו עומד בבית המקדש, ובלבו יכוין למעלה לשמים.</p> <p>מנחות ק"י עמוד א'- "ממזרח שמש ועד מבואו גדול שמי בגוים ובכל מקום מוקטר מוגש לשמי ומנחה טהורה"... אלו תלמידי חכמים העוסקים בתורה בכל מקום, מעלה אני עליהן כאילו מקטירין ומגישין לשמי...; "שיר המעלות הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות" - מאי בלילות? א"ר יוחנן: אלו ת"ח העוסקים בתורה בלילה, מעלה עליהן הכתוב כאילו עוסקים בעבודה. +דברי הימים ב' ב'+ לעולם זאת על ישראל - אלו תלמידי חכמים העוסקין בהלכות עבודה, מעלה עליהם הכתוב כאילו נבנה מקדש בימיהם. אמר ריש לקיש, מאי דכתיב: +ויקרא ז'+ זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם? כל העוסק בתורה, כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם. אמר רבא: האי לעולה למנחה, עולה ומנחה מיבעי ליה! אלא אמר רבא: כל העוסק בתורה, אינו צריך לא עולה (ולא חטאת) ולא מנחה ולא אשם. אמר רבי יצחק, מאי דכתיב: +ויקרא ו'+ זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם? כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם</p>
---	---

ד] הסבר – "ממקומך מלכינו תופיע ותמלוך עלינו כי מזוכים אנחנו לך"

מסכת מגילה דף ל"א עמוד ב- בתשעה באב גופיה... מקרא מאי? תניא. אחרים אומרים: "ואם לא תשמעו לי." רבי נתן בר יוסף אומר: "עד אנה ינאצני העם הזה", ויש אומרים: "עד מתי לעדה הרעה הזאת" [רש"י – תרויכוו צמנלס,

והם חזרו בתשעה באב, כלאמרינן צמסכת תענית]. אמר אביי: **האידינא נהוג עלמא למיקרי "כי תוליד בנים."**

שולחן ערוך [אורח חיים הלכות תשעה באב ושאר תעניות סימן תקנ"ד] – ... בת"ב, ... הגה: וקורין בתורה "כי תוליד בנים",

דברים פרק ז/כה-מ: כי תוליד בנים ובני בנים ונושנתם בארץ והשחתם ועשיתם פסל תמונת כל ועשיתם הרע בעיני יקוק אלהיך להכעיסו:.... ובקשתם משם את יקוק אלהיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך:.... כי שאל נא **לימים ראשנים** אשר היו לפניך למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ ולמקצה השמים ועד קצה השמים הנהיה כדבר הגדול הזה או הנשמע כמהו: **השמע עם קול אלהים מדבר מתוך האש כאשר שמעת אתה ויחי:.... מן השמים השמיעך את קלו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה ודבריו שמעת מתוך האש:**

רמב"ן שמות כה/ב- וסוד המשכן הוא, שיהיה הכבוד אשר שכן על הר סיני שוכן עליו

בנסתר. וכמו שנאמר שם (לעיל כד טז) "וישכן כבוד ה' על הר סיני".... כן כתוב במשכן "וכבוד ה' מלא את המשכן" (להלן מ לד). ... והיה במשכן תמיד עם ישראל הכבוד שנראה להם בהר סיני.... ובבא משה, היה אליו הדבור אשר נדבר לו בהר סיני. וכמו שאמר במתן תורה (דברים ד לו) "מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה", כך במשכן כתיב (במדבר ז פט) "וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת מבין שני הכרובים וידבר אליו".

.... והמסתכל יפה בכתובים הנאמרים במתן תורה ומבין מה שכתבנו בהם יבין סוד המשכן ובית המקדש....

<p>ישעיהו פרק לה/י- ופדויי יקִקֶץ יִשְׁבוּן וְיָבֹאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים שְׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׁיִגּוּ וְיִסּוּ יִגְוֹן וְאַנְחָה: פִּירוּשׁ רש"י -ושמחת עולם; שמחה אשר מעולם שהיתה להם כבר בדרך יציאתן ממצרי' וה' הולך לפניו יומם (שמות י"ג).</p>	<p>איכה ג/מ"ד; סוכותה כָּעָנָן לֶךְ מֵעֶבֶר תִּפְלָה: מסכת ברכות דף לב עמוד ב- אמר רבי אלעזר: מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה, שנאמר: "גם כי אזעק ואשוע שתם תפלתי." ואף על פי ששערי תפלה ננעלו שערי דמעה לא ננעלו, שנאמר "שמעה תפלתי ה' ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש." רבא לא גזר תעניתא ביומא דעיבא משום שנאמר "סוכותה בענן לך מעבור תפלה." ואמר רבי אלעזר: מיום שחרב בית המקדש נפסקה חומת ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים, שנאמר +יחזקאל ד'+ ואתה קח לך מחבת ברזל ונתתה אותה קיר ברזל בינך ובין העיר.</p>
---	--

ה] השלכה מעשית: לא מוגבל לתשעה באב

1) רצה ה' אלקינו בעמך ישראל **ובתפלתם** והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל

ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך.

2) יהי רצון מלפניך, יי אלהינו ואלהי אבותינו, שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, ותן חלקנו

בתורתך: ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות:

3) שולחן ערוך אורח חיים הלכות הנהגת אדם בבקר סימן א/ג - ראוי לכל ירא שמים שיהא

מיצר ודואג על חורבן בית המקדש

הסבר המשנה ברורה [שם י"א] - כתב של"ה: שבכל סעודה יאמר "על נהרות בבל", ובשבת

[פמ"ג] וכן בימים שאין אומרים בהם תחנון, יאמר "שיר המעלות בשוב ד' וגו'" והעיקר שידע

מה קאמר [מגן-אברהם] ואחר כונת הלב הן הדברים
